

DĀRZS, KAS ELPO ŠODIENU

Dārzs nav modes skates mēle, kas katru sezonu pieprasa ko pilnīgi citu. Tomēr arī dārzu dizainā vērojamas noteiktas tendences, kas piemājas zaļo zonu padara mūsdienīgu ar laikmeta piedāvātajām iespējām. Gatavojoties dārza aktīvajai sezonai, eksperta viedokli par šābrīža aktualitātēm vaicājām dārzu mākslas uzņēmuma "GALANTUS" radītājam **Ansim Birzniekam**.

Ja entuziastiskais dārznieks jūtos urda tēmu izzināt padziļināti, iesakām **9. martā** doties uz "GALANTUS" (@galantus_gardens) rīkoto **dārzu dizaina konferenci "Dārzu māksla"** izstāžu centrā "Kīpsala", kur ar idejām un praktiskiem padomiem dalīsies arī citi pašmāju un ārvalstu profesionāļi.

ĀRA VIESISTABA

Par gandrīz neatņemamu mūsdienu dārza daļu kļuvusi terase – labi izsauļota, pietiekami liela un plaša, lai uz tās varētu brīvi novietot gaumīgas un ērtas mēbeles, neknapieties tikai ar vienu savāžamu krēslu. Terases uzdevums ir funkcionēt kā brīvības viesistabai, tātad tai jābūt mājīgai. Un tādu to padarīs gan speciāli sarūpēts apgaismojums, gan bagātīgi ieskaujoši augi dobēs vai puķu podos.

ZIEDOŠIE SĪPOLI

Marts un aprīlis dārzā mēdz būt tukšais periods, kad vēl nekas nezaļo un nezied, toties mūsos ir pārpārēm noguruma no ziemas vienmuļības, pelēcības un tumsas. Glābiņu var rast krāšņajā krāsu paletē, ko piedāvā sīpolpuķes. Nav būtiski, vai tās izkaisītas dārza dobēs vai koncentrēti dēstītas puķu podos. Svarīgākā ir pārdomāta kompozīcija, kas priecēs ne tikai ar saskaņotām krāsām un augu augstumiem, bet būs arī ilgspējīga – no marta līdz pat maijam. Tiesa gan, šis skaistums prasa zināmus ieguldījumus: laika, darba un arī finansiālos. Taču pūles ir tā vērtas. ▶

PASAULE PUĶU PODĀ

Lieli puķu podāzāms ir kā rota. Pildīti ar krāšņām sīpolpuķu kompozīcijām vai iespaidīga izmēra akcentaugiem (attēlā – divmetriem Lamarka korinšu daudzstumburu krūmiem) un nolikti uz terases, tie izcelsies jo īpaši. Turklāt lieliski atdzīvinās šo piemājas zonu, padarot to gan telpiskāku, gan mājīgāku.

NOSKAŅAS AKCENTĒTĀJS

Dārza celiņš nav tikai pastaigu taka, bet arī stilistisks papildinājums. Viens no principiem, kā akcentēt dārza sadalījumu, izceļot katras zonas raksturu un noskaņu, ir dārza dažādā jās zonās izmantot atšķirīgus celiņu seguma materiālus. Piemēram, grantējums dārza videi piešķir sena parka sajūtu – tāds celiņš ir mīksts un patīkams, šķiet pat iederīgi, ka to no malām dažviet sāk pārņemt augi. Tikpat loģiski tad iederēsies arī līkumi, kas pilnībā maina attāluma sajūtu un vizuāli padziļinās mazāku dārzu. Citviet īsto sajūtu radīs flīzes, kas kārtotas taisnās un precīzās rindās. Katrai videi savs īpašais celiņš!

▲ KONTRASTU MĀKSLA

Spēcīgu efektu var radīt ar kontrastiem, ja vien izdodas atrast pareizo kombināciju. Šis likums izcili strādā arī dārzā. Precīzas ģeometriskas formas veido interesantu pretstatu brīvi augošiem, pat mazliet mežonīgiem stādījumiem. Iespaidīgi izskatās, ja rāmējumu veido mūžzaļie augi, piemēram, skujeņi, kas pat ziemā nezaudē nenieka no sava skaistuma, bet dinamisku šo struktūru padarīs augi, kas sezonas laikā izteikti mainās – zied dažādās krāsās un atšķirīgos laikos, ik dienu vērsot dārzu mazliet citādu.

MŪSDIENĪGA DINAMIKA

Graudzāļu un ziemciešu stādījumi ir lielisks risinājums, kā dārza veidolu padarīt dinamisku. Šie augi ir ļoti mainīgi, tāpēc interesanti un pievilcīgi visu gadu. Ideāls veids, kā dārzā ienest dzīvību gan pārnēstā, gan tiešā nozīmē, jo daudzveidīgās graudzāles un ziemcietes ir ekoloģiski vērtīgi stādījumi, kuros prieku un laimi rod daudzas dzīvās radībiņas. Pareizi realizēti, tie ir arī samērā vienkārši uzturami un kopjami – augu blīvums un savstarpējā konkurence īpaši neļauj izpausties nezālēm. Un kur nu vēl lielā ziedu, smaržu, krāsu, tekstūru un sajūtu bagātība!

AUGS KĀ AKCENTS

Skaista arhitektūra ir jāpapildina ar skaistiem akcentiem – augiem. Šim nolūkam var izmantot liela auguma daudzstumburu krūmus, kuru vainags speciāli ir veidots plašs, ažiurs un piesaista uzmanību vairāk nekā vienu sezonu gadā. Piemēram, dekoratīvā ābele (attēlā) pavasarī priecē ar ziediem, vasarā izrāda zaļojošu vai sārtenu lapotni, rudenī lepojas ar augļiem, bet ziemā demonstrē savu arhitektonisko zaru vanagu. Papildus izcelts ar apgaismojumu, akcentaugs padarīs jebkuru dārzu vai terasi īpašu.

VIETA UGUNIJ

Dzīvas uguns vērošana noder pārdomām, bet siltums – kopābūšanai, tāpēc kā īpašu dārza telpu var izveidot ugunskura vietu. Un tā nebūt nav jāizmanto katru dienu, pat ne katru nedēļu, pietiks, ja uguni iekursim tikai dažreiz. Taču omulīgai un izbaudāmai šai vietai ir jābūt vienmēr, pat bez centrā lēkājošām liesmiņām. Izmantot var visu plašo līdzekļu arsenālu: telpas ģeometriju, materiālu daudzveidību, stādījumu dažādību, krāsainību un mainību.

IZMANTO TO, KAS JAU IR

Ne vienmēr viss dārzs ir jārada no jauna, tam atvēlēto platību pilnībā pārveidojot. Ir vērts apsekot, kas interesants dārza teritorijā jau ir un ko būtu vērts saglabāt. Šodien par ekskluzīvu atzīta iespēja pietuvoties neskartajai dabai. Ja dārzs top līdzās mežam un tajā kuplo virsāji un melleņu un brūkleņu audzes, tādu zonu ir vērts ne tikai saglabāt, bet pat akcentēt. Turklāt dārza šī daļa prasīs pavisam niecīgu kopšanu, kas nebūt nav mazsvarīgi. ▶

SPĒLES ELEMENTI

Dārzs ir dzīvei. Dārzs ir baudīšanai. Dārzs ir piedzīvošanai. Dārzs ir rotaļām un spēlēm. Dārzs ir visām paaudzēm. Ja dārzs ir pārdomāti veidots, būs vēlme tajā pavadīt laiku. Dārzā iekomponēti spēles elementi uz to rosina, turklāt var kalpot par izteiksmīgu akcentu.

ZALOJOŠĀ VIRTUVE

Teju obligāta mūsdienīga dārza sastāvdaļa ir virtuves dārzs. Te varam gan darboties paši, gan iegūt svaigas un veselīgas sastāvdaļas maltītei, gan kopā ar bērniem vērot un sekot līdzi, kā aug un attīstās viss sasētais un sastādītais. Svarīgi, lai virtuves dārzs ir vizuāli pievilcīgs un ērts jebkurā gadalaikā un laika apstākļos. Brīnišķīgs risinājums ir paaugstinātas kastes, kas dārzam piešķir patīkamu kārtību, pat ja pašās kastēs tās kādā brīdī pietrūkst. Turklāt šādai dobei ir ļoti parocīgi piekļūt – nav jālīkņā līdz zemei. Kastu veidošanai var izmantot visdažādākos materiālus atbilstoši dārza stilistikai. Plānas apmales atbildīs vienai estētiskajai idejai, platas – citai. Pamatīgāka apmale ļaus arī pasēdēt vai atspiesties, stādot, ravējot vai novācot ražu.

FOKUSĀ – MĀKSLA

Dārzs iegūst papildu dimensiju, ja ir kāds mākslas darbs vai vides objekts, uz kuru fokusēt uzmanību. Tas kļūst par mērķi, ko atklāt, ko vērot, ko apcerēt, par kuru domāt un galu galā arī priecāties. Protams, mākslas darbam jābūt saskaņā ar dārza kopējo ideju un novietotam īpaši iepļānotā vietā, ar ideālo skata leņķi uz to.

TRONIS VĒROTĀJAM

Dārzs nebūs pilnīgs bez speciāli organizētām atpūtas vietām, kur piesēst un izbaudīt dārza gaisotni. Būtiski akcentēt, ka tie ir rūpīgi plānoti atpūtas stūrīši, kuri pieejami visos gadalaikos un no kuriem pavaras pārdomāts skats. Vislabāk, ja šādas vietas ir vairākas, katra ar savu noskaņu un vizuālo piedāvājumu. Arī dārza mēbeles tajās var būt dažādas, taču saskaņotas ar ēkas arhitektūru un dārza stilistiku.

LAI REDZ ARĪ TUMSĀ

Latvijā, kur lielu gada daļu krēslas un tumsas ir vairāk nekā gaismas, īpaša nozīme ir dārza apgaismojumam. Pretējā gadījumā vakarā līdz ar gaismu pazūd arī dārzs – tas gluži vienkārši kļūst neredzams. Vislabāko rezultātu var sasniegt, kombinējot dažāda veida gaismas ķermeņus – vieni izgaismo taciņu, pa kuru droši pārvietoties, citi izceļ kādu lielāku augu, vēl citi izspīdina koku vainagus vai izcirsto augu formas. Dažām zemē iespraustām lampiņām noteikti nebūs maksimālais efekts, tāpēc ir vērts dārza izgaismošanai pievērsties nopietnāk – ar dizaina zināšanām, gaumes izjūtu un tehnisko līdzekļu arsenālu. ●

